

Ordförandeskifte
i världsförbundet

8 SIDOR
FRÅN PARIS

Sommarprat – inte för alla

Bättre med T-Meeting!

Hos kompisen

På landet

Bråttom!

Tillsammans

På jobbet

Därför T-Meeting!

Du behöver T-Meeting om du vill vara tillgänglig och behöver senaste tekniken. Det kan också vara för att din gamla bildtelefon / texttelefon inte fungerar längre, dina behov har förändrats eller för att du behöver bästa bild, hög kvalitet och bra support.

T-Meeting är hjälpmedel. Regionerna är skyldiga erbjuda de hjälpmedel som du behöver i vardagen. Hur det sker och vilka regler som finns beror på var du bor. Behöver du T-Meeting i arbetet? Kontakta Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen för ansökan.

Från Venezuela till Trollhättan

DT var på plats i Paris den gångna sommaren. I den franska huvudstaden hade World Federation of the Deaf (WFD) sin generalförsamling och kongress under drygt en vecka. Då samlades tusentals döva från hela världen. Vi på Dövas Tidning var givetvis där. En fantastisk plats att bevaka. Det finns inget annat motsvarande ställe där journalister får träffa inflytelserika personer som i sina respektive länder slåss för dövas rättigheter, som forskar i döv- och teckenspråksrelaterade ämnen, eller som genom sina jobb gör skillnad för döva.

I Paris har vi mött personer från Venezuela som närmast kollapsat ekonomiskt sett, Botswana som har problem med hiv-spridning, Frankrike som har förhöjt terrorhot, och Japan som dragit lärdom av den stora tsunamikatastrofen. Vidare har vi också sammanfattat nio utvalda intressanta föreläsningar. En av dem handlar exempelvis om hur döva romer har det, en annan om hur döva lär sig internationella tecken. Vi har också summererat WFD:s generalförsamling. Vad hände med dövflaggan? Läs mer på **sidorna 6-13**.

DT har även besökt dövföreningen i Trollhättan – läs mer på **sidan 26**. Det är till artikelserien Landet runt där vi hälsar på en dövförening inför varje nummer av papperstidningen. Hittills har vi varit hos 17 föreningar i det avlånga Sverige, från Piteå till Malmö. Alla 17 delar finns att läsa på dovastidning.se. Mycket nöje!

Ett annat ställe som vi också varit på är Västanviks folkhögskola "VV" som firar 50-årsjubileum. Läs mer om VV som är så mycket mer än bara folkbildning på **sidorna 18-19**.

DT kommer att bevaka Dövas dag i gamla hansastaden Visby. Hoppas vi ses där!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

I korthet	4
Otillgängliga Sommarprat	5
Världskongress i rekordheta Paris	6
Referat av utvalda föredrag	8
Nya argument om teckenspråk	9
Venezuela i enorm kris	10
Hiv-spridning i Botswana	11
Frankrike efter terrordåden	12
Japan lär sig av tsunamin 2011	13
Barnombud om skolavslutning	16
Sommarkryss-vinnare	17
Västanviks folkhögskola 50 år	18
Förbundsnytt	20
Unga dövas zon	22
Seniornytt	24
Landet runt	26

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 4/2019

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skräddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: 24/10
Nr 5: 4/10
Nr 6: 22/11

Utgivning: 12/12

INTE FÅTT TIDNINGEN?

Kontakta
medlem@sdr.org

PRENUMERATION:

Pris: 300 kr/år. Vi utger sex nummer om året. Beställ prenumeration:
medlem@sdr.org

REDAKTION:

Dövas Tidning
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Redaktör och ansvarig utgivare:

Niclas Martinsson
073-833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Moa Gärdenfors
Form: Formligen.se

DT PÅ NÄTET:

Webbplats: dovastidning.se
Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:

Kontakta
annons@dovastidning.se
070-241 53 75 eller 073-056 21 69

Vid föreningsannonsering,
kontakta redaktionen.

Upplaga: 5000 ex
Tryck: Augusti 2019
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

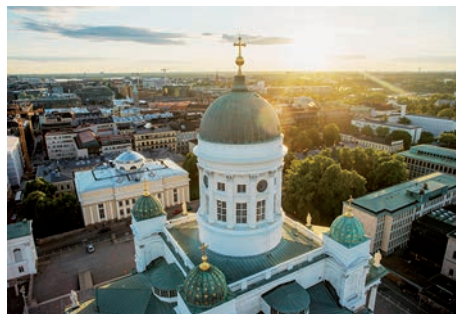
ARKIVFOTO: MARIA NORBERG

Teckenspråkigt äldreboende i Örebro är nu vikt åt hörande

● I våras skrev DT om den nyöppnade teckenspråksenheten vid äldreboendet Karlslundsgården i Örebro. Åtta platser fanns för teckenspråkiga äldre med stort behov av vård. De stod tomma. Då sade Örebro kommun att om de inte får in några hyresgäster så görs enheten om till korttidsboende i väntan på teckenspråkiga hyresgäster. DT kontaktar enhetens f.d. arbetsledare Hanna Sjöström för att ta reda på hur läget ser ut i dag. Hon berättar att inga teckenspråkiga hyresgäster kommit. Därför har kommunen nu fått ställt om till korttidsboende. Teckenspråksinriktningen inom vård- och omsorg finns dock kvar inom kommunen. Men nu finns ingen personal med teckenspråkskompetens på plats vid Karlslundsgården. "De teckenspråkiga undersköterskorna och jag själv som var kopplade till denna enhet är nu under omställning och kommer inte att vara kvar på Karlslundsgården", berättar Hanna Sjöström. Den här processen har inte gått som Örebro kommun tänkt sig. I efterhand inser de att man kanske får börja om, fast från det andra hållet. Det är att se till att få boende först och sedan söka personal med teckenspråkskompetens. Hanna Sjöström betonar att äldre med behov av vård fortfarande kan söka plats med teckenspråksinriktning i Örebro kommun. Alla är välkomna att söka oavsett var i Sverige man bor. Man får kontakta sin biståndshandläggare i kommunen där man bor.

FOTO: LAURI ROTKO/HELSINKI

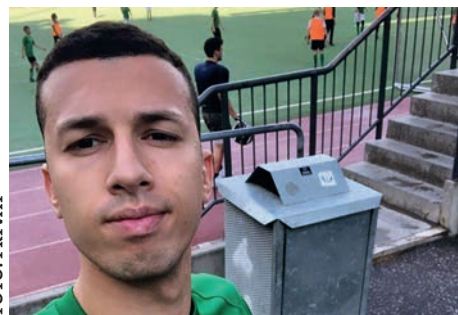
Finland går före Sverige – en försoningsprocess inleds

● Finska staten startar en försoningsprocess som undersöker övergrepp som döva i Finland blivit utsatta för under lång tid, rapporterar Hufvudstadsbladet. Det handlar bland annat om att döva blivit tvångssteriliserade och berövats rätten till teckenspråk. Finska dövförbundet rapporterar att i första fasen ska offer och sakkunniga intervjuas. Möjlighet till skadestånd utreds också. Någon liknande process har ännu inte skett i Sverige. På SDR:s kongress 2009 beslöts att förbundet skulle arbeta för att få regeringen att tillsätta en sanningskommission. Det arbetet visade sig bli svårt trots två uppvaktningar hos socialdepartementet.

Kanada erkände tre teckenspråk

● I Kanada har ett historiskt beslut fattats. Hela tre teckenspråk – amerikanskt teckenspråk, franskt influerat teckenspråk (langue des signes québécoise) och inhemska teckenspråk som används av Nordamerikas ursprungsbefolkning – erkänns som en del i tillgänglighetslagen. Det kanadensiska dövförbundet rapporterar att det har varit en lång process att få igenom lagförslaget innan det blev antaget i senaten. Grupper ur Kanadas ursprungsbefolkning har kämpat för att även deras inhemska teckenspråk, som talats av både döva och hörande i generationer, ska erkännas. Då kan det lättare dokumenteras och främjande åtgärder kan sättas in.

FOTO: PRIVAT

Begränsning till fritidstolkning i Stockholm har nu tagits bort

● DT har i förra numret av papperstidningen skrivit om Tolkcentralens i Stockholm begränsning: högst en fritidstolkning per vecka för vuxna tolkanvändare. Begränsningen har fått hård kritik av Stockholms Dövas Förening, Stockholms Dövas Ungdomsråd och andra organisationer. En av de personer som blivit drabbade är Elias Tebibel (se bild ovan), som spelar fotboll i ett av topplagen i division 4 och som DT intervjuat. Nu meddelar Tolkcentralen att de har fått mer pengar av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Det innebär att de kan söka tolk till fritidsbeställningar på samma sätt som förut. Därmed är begränsningen bortlyft.

240

mil ska Torbjörn Svensson ha cyklat när det här numret kommer ut. Han har trampat från Sveriges nordligaste punkt, Treriksröset, till landets sydligaste, Smygehuk, som en del av Deafblind Challenge. Syftet är att uppmärksamma personers med dövblindhets livsvillkor. Läs mer på dovastidning.se.

Fortbildning för Teckenspråkslärare 28-29 oktober 2019

Föreläsningar och workshop under två dagars tid (08.30-16.30) av erfarna lärare i ämnet Svenskt teckenspråk för hörande och döva

Arbetar du som teckenspråkslärare för hörande eller döva?
Behöver du ny inspiration och tips på nytt material?
Då är fortbildningen rätt för dig!

I ditt pris ingår två dagars deltagande inklusive fika, lunch samt middag på måndag kväll. Först till kvarn!

Anmälän med fakturaadress sker till: info@teckenpedagogerna.se
OBS! Har du eventuella allergier och/eller specialkost ska du även ange det i din anmälan

Välkomna önskar vi på Teckenpedagogerna!

Creative House, Älvtomtagatan 12, Örebro

Ingela Holmström, Stockholms Universitet, ett av våra workshopsledare. Hon kommer delge oss det senaste från forskningen om teckenspråk som andraspråk på Stockholms universitet.

TeckenPedagogeri

Fares Fares, Stina Wollter och Leif Östling var tre av de populäraste sommarpratarna sett till antalet lyssnare och reaktioner i sociala medier.

SR får ris för bristande tillgänglighet

Sommar i P1 är ett av sommarens mest självklara inslag, i nivå med bad, glass och hängmatta. Men inte för över en miljon döva och hörselskadade svenskar. Charlotta Sjölander är en av dem. Hon bestämde sig i somras för att helt privat tillgängliggöra radioprogrammet på teckenspråk och skriven svenska. Hon, SDR:s ordförande Åsa Henningsson och andra personer är besvikna på Sveriges Radio.

Sommar i P1 har funnits i 60 år. En rad kända personligheter har sedan starten bjudit på personliga berättelser. I år har Fares Fares, Stina Wollter, Leif Östling och 55 andra profiler fått stå värd under perioden 22 juni–18 augusti.

Charlotta Sjölander kände sig exkluderad i somras eftersom programmet endast gick att lyssna på radio. I mitten av juli bestämde hon sig för att starta en Facebook-grupp och döpa den till Sommarprat 2019 på teckenspråk och skriven svenska. Snabbt fick hon över 2 300 medlemmar.

Många ställde upp frivilligt och transkriberade eller teckenspråkstolkade Sommar i P1. Resultatet: 45 av 58 sommarprat blev transkriberade och 22 tolkade.

– Jag visste först inte hur gruppen skulle tas emot när jag startade den. I efterhand känns det väldigt bra med så mycket positiva reaktioner. Egentligen är det inte konstigt, det är en viktig tillgänglighetsfråga som berör många, säger Charlotta Sjölander.

Gruppen har lett till insändare, debattartiklar, intervjuer i media och DO-anmälan med mera. Alla med budskapet: Sveriges Radio (SR) bör ta sitt tillgänglighetsansvar. Om SVT och UR kan syn-, teckenspråkstolka och texta sina program, varför kan SR inte göra samma sak? Charlotta Sjölander säger att Facebook-gruppen endast finns kvar fram till den 1 november. Sedan stängs den. Syftet är att uppmärksamma frågan och att ett stort behov finns hos döva och hörselskadade som vill kunna ta del av populära

radioprogram. SR får inte tänka att om det finns frivilliga som tillgängliggör deras program så slipper de göra det.

– Självklart måste professionella översättare och tolkar annars få betalt för sitt arbete. Jag vill rikta ett stort tack till alla som ställt upp och tolkat eller transkriberat. De har alla velat vara med och påverka. Och även till alla de sommarvärdar som gett samtycke till att deras manus blivit tillgängliggjorda, säger hon.

SR har svarat på Aftonbladet Debatt och DN Åsikt att de inte har i uppdrag att tillgängliggöra sina radioprogram för döva och hörselskadade. Deras fokus ligger på ljud. Vidare är det en upphovsrättslig fråga, sommarvärdarna måste samtycka till att deras manus tillgängliggörs.

Ett högst märkligt resonemang, tycker juristen Anna Qvarnström. Begår SVT civil olydnad om de t.ex. tolkar Melodifestivalen-låtar? Svar nej, skriver hon på DN Åsikt. Det visar enligt henne bara att de på SR är ovilliga att göra något åt frågan.

Charlotta Sjölander och SDR:s ordförande, Åsa Henningsson, anser också att SR visar nonchalans. Hur kan de medvetet utesluta en stor grupp när de har i uppdrag att nå ut till så många som möjligt och följa demokratiska grundvärden som principen om alla människors lika värde?

Samtidigt är det riktigt att SR inte har fått samma tillgänglighetsuppdrag av regeringen som SVT och UR. De jobbar istället mycket med hörbarhet.

SVT och UR har krav på sig att teckenspråks-, syntolka och texta en viss andel av sina program, och att producera program på svenskt teckenspråk. Därför har SDR fokus på de här frågorna. Även om SR inte har samma krav, säger Åsa Henningsson:

– Det är en principfråga. Alla människor ska kunna vara delaktiga i samhället. Vår målgrupp ska precis som andra kunna välja vilka program de vill ta del av. Det gäller även radion.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: SVERIGES RADIO

“Framåt, framåt!” sjunger medverkande ur Frankrikes nationalsång Marseljäsen under WFD:s avslutningsceremoni.

Världskongress i rekordheta Paris

World Federation of the Deaf (WFD) hade generalförsamling och kongress i Paris 21–27 juli 2019. Samtidigt genomled då den franska huvudstaden rekordvärmen. Här bjuder vi på åtta sidor från Frankrike. Vi inleder med att sammanfatta generalförsamlingen och kongressen.

Kongresscentret i centrala Paris förvandlades till ett tillfälligt teckenspråksland. Nästan överallt syntes gestikulerande personer. I rulltrapporna, på caféerna och föreläsningssalarna. Lyckligtvis fanns luftkonditionering i byggnaden. Temperaturen kröp upp till hela 42,6 grader den 25 juli. Så varmt hade det inte varit i den franska huvudstaden sedan 1947. Extremvärmen var dock kort och intensiv. I slutet av veckan sjönk temperaturen drastiskt, nästan symboliskt. Hettan steg när WFD:s generalförsamling och kongress inleddes för att sedan kylas ner ordentligt när arrangemanget avrundades.

Som brukligt hade WFD först generalförsamling, sedan kongress. 87 delegationer från lika många nationella dövförbund kom och representerade sina länder under generalförsamlingen. Det var rekordmånga delegationer, vilket världsförbundet jublade över. SDR:s ordförande, Åsa Henningsson, och kassör Ola Lundström representerade Sverige.

Aterigen ingen dövflagga En av de heta frågorna under generalförsamlingen var om döva slutligen skulle få en flagga motsvarande regnbågsflaggan, vilket var efterlängtat av många. Frågan hade börjat diskuteras redan i Durban, Sydafrika, 2011. Sverige, som drev frågan, tog fram ett förslag till flagga. Det vann inte gehör. 2015 behandlades dövflaggan på nytt i Istanbul, Turkiet. Två motioner fanns då. Sverige motionerade för att

bilda en arbetsgrupp inför nästa generalförsamling i Paris 2019. Frankrike hade ett färdigt flaggförslag. Sverige fick flest röster.

Arbetsgruppen, i vilken representanter från fem länder ingick, formulerade kriterier för hur en dövflagga skulle se ut. En expertgrupp blev tillsatt och kom fram till att endast ett av de inskickade förslagen uppfyllde kriterierna. Det kom från en konstnär i Ryssland. När generalförsamlingen i Paris nalkades tog konstnären tillbaka sitt förslag. Inga skäl uppgavs offentligt. Därmed fanns ingen proposition från världsförbundet.

Frankrike presenterade i sin motion återigen samma flaggförslag från 2015. Detta trots att landet självt satt i arbetsgruppen men sedan hoppade av och att deras förslag inte följde alla kriterier.

Förslaget röstades ner. En av anledningarna var att världsförbundet inte skulle få exklusiva rättigheter till flaggan. Tanken var att förbundet skulle sälja flaggan och få intäkter.

DT fick en pratstund med det franska dövförbundet.

Ert flaggförslag blev diskvalificerat av expertgruppen. Varför det?

– Av skäl som jag inte vill gå in närmare på, mer än att kommunikationen brast mellan världsförbundet och oss, säger Ronit Laquerrière-Leven, vice ordförande.

Den franska dövflaggan har dock redan nu börjat säljas.

– Många döva har efterfrågat en flagga. Vi ser nu inga hinder att sälja den. Annars är risken att frågan om dövflaggan blir olöst i 12 år (från 2011 till nästa generalförsamling 2023), säger hon.

Mansdominerad styrelse Amerikanen Joseph Murray blev framröstad till världsförbundets ordförande i konkurrens med två kandidater: italienaren Humberto Insolera och sydafrikanen

WFD:s nya styrelse 2019-2023. FOTO: HANNE BERGE KVITVÆR

Nye ordföranden Joseph Murray får en fluga av företrädaren Colin Allen.

Franska dövflaggan.

Google, en av utställarna, visar en ny app för livetranskribering av samtal.

Bruno Druchen. Joseph Murray efterträder australiensaren Colin Allen som tackar för sig efter åtta år. Han vann bland annat på grund av sitt långa engagemang i världsförbundet, senast som vice ordförande. Till vardags är han professor i amerikanskt teckenspråk och dövstudier vid Gallaudet-universitetet i Washington DC. Han bor med sin familj i norska Ål.

Den nya styrelsen består av endast två kvinnor och nio män. Samtidigt täcker den alla fem kontinenter.

WFD:s ungdomssektion fick också en ny styrelse i Paris. Mark Berry från Nya Zeeland blev omvald som ordförande. Alla världsdelar utom Afrika finns representerade i WFDYS-styrelsen.

Med hopp om mer pengar Världsförbundets ekonomi är ansträngd. Bland annat har neddragningar gjorts på deras kansli i Helsingfors. Obetalda medlemsavgifter och osäkerhet kring bidrag har tyngt förbundet. Kasper Bergmann, nyvald vice ordförande från Danmark, uppger för DT att uppemot 15 medlemsländer har blivit uteslutna på grund av obetalda avgifter. Ett glädjeämne är att 2 nya medlemsländer har tillagts: Kosovo och Palestina.

WFD har anställt en direktör på ett 17-månaderskontrakt från USA: Raymond Rodgers. Han vikarierar för Eeva Tupi som är tjänstledig för annat arbete. Kasper Bergmann säger att Raymond Rodgers har erfarenhet av fondsökande och att USA har en annan tradition för pengainsamling, något som WFD kan ha nytta av.

Sverige bland 10 topp Efter generalförsamlingen invigdes den fem dagar långa kongressen under temat Rätt till teckenspråk för alla. Kongressen drog 2 536 deltagare från 137 länder. Det var betydligt fler än kongressen i Istanbul 2015, som bara lockade 1 312 personer på grund av oroligheter i Turkiet. 52 svenskar var på plats i Paris. Därmed var Sverige bland topp 10 (sjunde placering). Flest deltagare kom som väntat från Frankrike. Näst flest kom från USA och därefter Japan.

Över 110 föreläsningar hölls. I år var det ovanligt få svenska

föreläsare: bara en. Det var Johanna Mesch, professor i teckenspråk vid Stockholms universitet. Hon höll ett kortare föredrag om Sign Language Linguistics Society (Teckenspråkforskningssällskapet) tillsammans med två professorer från Storbritannien och Tyskland. De talade bland annat om forskningsetik och vikten av att teckenspråkforskningen och dövsamhället drar nytta av varandra, inte att döva ska känna sig utnyttjade i forskningssyfte.

Drygt 160 utställningar – såväl små som stora – fanns också på plats. Några av dem var från Sverige.

2023 i Sydkorea Den 27 juli började teckenspråkslandet i Paris sakta upplösas. Utställarna packade ner sina saker. Rulltrapporna var inte längre i rullning. Caféerna var mindre fullsatta. Stolarna gapade tomma i föreläsningssalarna. Kvällstemperaturen visade 22 plusgrader. 2023 väntar nästa generalförsamling och kongress på den sydkoreanska ön Jeju. Världnationen vann i konkurrens med Grekland, Nya Zeeland och Rwanda. Det unika med ön är visumfrihet. Döva från det slutna Nordkorea kan alltså lättare åka dit om de får det för sitt land.

2015 skedde ett historiskt möte mellan döva nord- och sydkoreaner i Istanbul. Det blev känslösamt då landssyskonen inte hade mötts på över sextio år. Nu är frågan om ännu fler döva nordkoreaner kan få åka till Jeju 2023 och ett nytt kapitel skrivs i historien?

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: MOA GÄRDEFORS

Se webb-tv från Paris på dovastidning.se

- Gillar utlänningar svenska Kalles kaviar?
- Sydkorea jublar över att få arrangera 2023
- Ingen dövflagga – lång följetong från 2011
- Hela namnlistan på den nya WFD-styrelsen
- Man- & kvinna-tecknen på 52 olika teckenspråk

DT refererar nio utvalda WFD-föreläsningar

Romska barn får inte alltid gå klart skolan utan sätts i arbete

● Ruva Kremers-Meta, dövrom från Kosovo, berättar att hon till skillnad från många andra döva romer har haft turen att växa upp i en döv familj och få tecken-språk. Nu bor hon i Nederländerna och arbetar med att sprida kunskap om döva romer. Döva romska barn, särskilt flickor, får inte alltid fullfölja skolgången utan många gifter sig tidigt eller sätts i arbete. Det finns enligt Ruva Kremers-Meta ett romskt teckenspråk, men det är inte klart. Hon säger att en förutsättning för att det språket ska kunna utvecklas och bli mer etablerat, är att statsfinansierade skolor för döva romer bildas i ett eller flera länder där många romer bor.

Mobilitet påverkar hur döva lär sig internationella tecken

● Enligt forskarna Kusters, Moriarty och Luver lär sig döva internationella tecken genom att röra på sig över länders gränser. När språk korsas kallas det för transspråkande. Anledningarna till att döva mobiliserar är: turism, konferenser eller flykt. Här kommer intersektionalitet in; hur deras bakgrunder påverkar dem. T.ex. är det mer sannolikt att en döv turist utvecklar sina internationella tecken när de möter nya personer än en fattig döv som aldrig rest men får lära sig internationella tecken av döva turister. Intersektionalitet styrs ofta av socioekonomiska skillnader, etnicitet och kön där vissa har bättre möjligheter än andra.

Nätbaserad jour för flickor och kvinnor har öppnat i Spanien

● Det spanska dövförbundet har ett treårigt projekt, Alba; en internetbaserad jour för döva kvinnor och flickor som utsätts för våld. Bakgrunden var att tidigare var stödet på teckenspråk för målgruppen bristfälligt i landet, berättar Alba Prado Mendoza från dövförbundet. Nu är projektet inne på sitt tredje år. Tecknet för projektet är just Ljuset i mörkret. Hittills har döva kvinnor och flickor i alla åldrar och med olika färdigheter i teckenspråk kontaktat jouren. Man kan välja att textchatta anonymt eller teckna direkt på teckenspråk. Den spanska staten har visat stort intresse för att permanenta projektverksamheten.

Döva cancerpatienter kan få stöd på teckenspråk i Frankrike

● För några år sedan fick en fransman cancer och upptäckte att stödet på teckenspråk han behövde var obefintligt. 2014 bildades en organisation i hans namn, Association François Giraud. Idén är att ge döva cancerpatienter i Frankrike information och stöd på teckenspråk. Brieuc Gaultier och Timothee-Paul Massenet från organisationen diskuterar problemet att få döva vågar söka stöd via deras chatt. Det är "tabu" att vara sjuk. Många är rädda för att känslig information ska hamna i fel händer när de anförtror sig åt andra döva. Därför finns det ett stort behov av att få patienternas tillit så att de kan få professionellt stöd.

Sexualundervisning som gör skillnad för döva ugandier

● Antalet personer med hiv i Uganda har sjunkit kraftigt den senaste tiden tack vare ökad medvetenhet kring sexuellt överförda sjukdomar i landet. Tyvärr fick inte döva samma möjlighet att bli mer medvetna. Richard Mativu startade därför ett projekt där de utvecklade information på teckenspråk och gav lättläst material till föräldrar så de kunde prata sex med sina döva barn. Unga döva fick också träffa döva förebilder och en del personal på vårdcentraler fick lära sig teckenspråk. Projektet bidrog till ökad medvetenhet kring sexuella rättigheter, färre graviditeter och bättre kommunikation mellan föräldrar och barn.

Enda dövskolan med japanskt teckenspråk som skolämne

● Meisei Gakuen School for the Deaf i Tokyo är enda skolan av hundratals dövskolor i Japan som har japanskt teckenspråk (JSL) som skolämne. Med stolthet presenterar biträdande rektor Akria Morita skolans resultat under sina 10 år, lika länge som skolan funnits. I statistiken över elevers kunskapsutveckling sågs ett tydligt samband mellan elevers teckenspråkskunskaper och deras inlärande i andra ämnen, t.ex. NO- och SO-ämnen. Eleverna i den skolan får utöver japanska teckenspråket även lära sig två av landets flera skriftspråk. Akria betonar att det japanska teckenspråket är lika viktigt för döva barn som japanska är för hörande.

Internationellt samarbete är viktigt för hållbar utveckling

● Sam Lutalo Kiingi, forskare och lärare från Uganda, föreläser om vikten av internationella utbyten för att man ska kunna förstärka det egna landet, och för att sedan kunna hjälpa andra länder. Till exempel har danska dövförbundet hjälpt dem metodologiskt och ekonomiskt med att starta en tolkutbildning och utveckla döva ledare. Tack vare detta har Uganda sedan kunnat hjälpa andra länder i Afrika. Han motiverar att när man inleder ett samarbete ska man alltid fråga sig: "Är det här samarbetet hållbart långsiktigt?". En viktig förutsättning för hållbar utveckling är att arbeta nära och med det lokala dövsamhället.

Hur hörande uppfattar sina döva kollegor genom tolk

● Ett forskarteam vid Manchester-universitetet har tagit reda på hur hörande uppfattar sina döva kollegor genom teckenspråkstolk. Studien gick ut på att intervjua 8 av 12 kollegor i olika yrkesroller, berättar föreläsaren Rosemary Oram. Resultatet visar att hörande kollegor tycker att det är svårare att lära känna sina döva kollegor då tolk inte alltid finns på plats. Hörande tänker också att tolken mer är till för den döve än för alla och att det är döva kollegor som ansvarar för att beställa tolk. Hörande anser dock att epost-kommunikation fungerar bra och att det inte är skillnad på hur döva och hörande utför sina arbeten.

19

länder i världen har hittills erkänt teckenspråk och benämnt dem som nationella teckenspråk. I ytterligare 46 länder har teckenspråk fått ett slags erkännande, till exempel i lagar som rör tillgänglighet och funktionsnedsättning. Det berättar föreläsarna Maartje De Meulder och Joseph Murray.

Välkända argument om teckenspråk ifrågasätts

Maartje De Meulder anser att de välkända argument som använts om betydelsen av teckenspråk för döva kan ifrågasättas. Hon var en av huvudföreläsarna under WFD-kongressen. Hennes föredrag väckte reaktioner.

Är våra argument för vikten av teckenspråk hos döva fortfarande giltiga? Frågan ställs av Maartje De Meulder, forskare i Belgien. Hon visar sju återkommande argument som alla går att ifrågasätta. Då betonar hon att hon inte talar om rätt eller fel argument utan snarare i termer av starkare och svagare.

Ett av argumenten är att döva behöver teckenspråk. *Behov* signalerar att döva är beroende av teckenspråk för att de inte kan tala. Vem avgör deras behov? Ett annat vanligt argument är att teckenspråk möjliggör tillgänglighet. Tillgänglighet har en tydlig koppling till funktionsnedsättning. Teckenspråk är ju ett språk, inte ett "hjälpmedel".

Tredje argumentet är att teckenspråket är det enda språket som ger döva full tillgänglighet. Vad betyder tillgänglighet, egentligen? Om döva inte har teckenspråkskunniga som de kan teckna med, är det fullt tillgängligt då?

Fjärde exemplet är att teckenspråk är dövas första språk. Nej, inte för alla döva och inte i alla situationer. Döva växlar mellan språk och modalitet (uttryckssätt) dagligen. Teckenspråk är ett av dövas *flera* språk.

Hon anser att vi måste hitta nya språkpolitiska argument som är bättre anpassade för dagens och framtidens samhälle, med fokus på *flerspråkighet*. Allt fler döva kommer att lära sig teckenspråk senare i livet, till exempel de med cochleaimplantat.

– Det är givetvis *bättre* att lära sig teckenspråk tidigt, men det är fortfarande *bra* att lära sig teckenspråk senare i livet, säger hon.

Hon talar också om att om ett dövt barn inte lär sig teckenspråk under uppväxten, behöver hen inte nödvändigtvis bli utsatt för språkdeprivation om hen har tillägnat sig andra språk.

DT fick en pratstund med henne i Paris.

Du sade själv under föredraget att ditt ämne var känsligt. Mycket riktigt så väckte din föreläsning reaktioner. Varför tror du att frågan är känslig?

– Det kan vara svårt för vissa att acceptera att rätten till teckenspråk, människorna och miljön förändras. Hittills har vi haft fokus på tidig teckenspråksinläring. Det är viktigt. Samtidigt vet vi att många döva lär sig/kommer att lära sig teckenspråk senare i livet. Vi bör även ha fokus på teckenspråk genom hela livet.

Du talade också om vikten av att döva ska känna sig motiverade när de lär sig teckenspråk. Hur ska de kunna

FOTO: PRIVAT

få motivation? Jag tänker exempelvis på döva barn som går integrerat i skolan.

– Lagarna, i vilka teckenspråk nämns, hjälper inte allt. Vi måste också skapa möjligheter och hitta utrymmen för döva barn att tala teckenspråk så att de blir motiverade. Exempelvis genom att ordna med mötesplatser för döva barn som går integrerat i skolan. De lär sig teckenspråk bäst i samspel med andra. Även genom tv-program, filmer och litteratur på teckenspråk, och för vuxna döva genom att skapa intressanta jobbmöjligheter där teckenspråk talas. Detta för att ta några exempel.

NICLAS MARTINSSON

” Jag kände mig som en försökskanin ”
Pontus Degsell

” Engelskaläraren vägrade använda tolk, så jag hängde inte med ”
Maria Edström

KRISER I VÄRLDEN Tänk dig att något fruktansvärt plötsligt slår till, att befinna dig mitt i en konflikt som paralyserar ett helt land eller att missa livsviktig samhällsinformation. DT har mött döva under WFD-kongressen som berättar om stora kriser i hemlandet.

Folk dör och svälter i vanstyrda Venezuela

Venezuela, en gång Latinamerikas rikaste land, har kollapsat på grund av vanstyre. Inflationen är skyhögt. Bristen på livsmedel och medicin är akut. Juan De Goviera, ordförande för Venezuelas dövförbund, berättar att döva lider fruktansvärt.

Drygt tre miljoner venezuelaner har flytt till grannländer som Colombia, Ecuador och Peru sedan 2014, enligt FN:s flyktingorgan. Många av dem är döva, uppger Juan De Goviera som fått se hur dövförbundets kansli förlorat kompetent personal, till exempel generalsekreterare.

– Vi har också tappat medlemmar. Hur mycket vet vi ännu inte, säger han.

Att Venezuela befinner sig i en ekonomisk och politisk kris har flera orsaker. 1999 kom socialisten Hugo Chávez till makten. Då förstärktes hela sektorer som stål- och cementindustrin. Prisregleringar infördes – efterfrågan styrde inte längre utbud. Korruptionen ökade allt mer. 2013 övertog Nicolás Maduro presidentämbetet efter Hugo Chávez. Året därpå störtade oljepriset i världen, något som drabbade Venezuela hårt då oljeberoendet var stort.

Döva venezuelaner får information via statskontrollerad tv om vad som sker i landet.

– Informationen är kraftigt vinklad till regimens fördel. De få tv-teckenspråkstolkare som finns kvar, då många redan flytt, är inte neutrala. Exempelvis har tolkarna ett mindre smickrande persontecken för oppositionsledaren Juan Guaidó (interimpresident som blivit erkänd av USA och de flesta länder i EU och Latinamerika), berättar Juan De Goviera.

Dövförbundet försöker informera neutralt på teckenspråk om

vad som händer i Venezuela via Facebook, till exempel om brist på medicin. En svår balansgång att inte blanda sig i politiken. Många döva i landet är inte läs- och skrivkunniga.

– Döva har dött på grund av brist på medicin, berättar Juan De Goviera.

När det gäller livsmedel vars priser skjutit i höjden, försöker han liksom andra venezuelaner ransonera hårt. Det blir ofta pasta och ris. Kyckling och kött är en lyx som han är väldigt återhållsam med. Han har lyckligtvis ett jobb och därmed råd med mat. De flesta venezuelaner har rasat i vikt och många svälter. Ett av problemen med utbredd korruption i landet är att de i militären får matpaket i utbyte mot att visa lojalitet för presidenten Nicolás Maduro, som länge vägrat ta emot humanitärt bistånd från utlandet.

Brist på vatten och strömavbrott hör också till vardagen. Risker för inbrott är höga. Juan De Goviera måste gömma sin mobiltelefon i byxlinningen när han går på stan. Yttrandefriheten är också kraftigt begränsad, likaså demokratin. I landet sitter politiska fångar fängslade.

Varför stannar du i Venezuela och flyr inte?

– Min mamma (hon är också döv) vill att jag stannar i landet. Det har jag lovat henne. Vem slåss för döva venezuelaner, om inte jag? Jag försöker lära de unga döva som finns kvar, att kämpa för våra rättigheter, säger Juan De Goviera som nyligen blivit vald till styrelseledamot i WFD.

Hur hoppas du att den här krisen slutar?

– Att demokratin återinsätts, att vi har fria val och att levnadsstandarden höjs. Nu försöker jag bara leva i nuet och ta en dag i taget, jag måste vara realistisk.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON/SHUTTERSTOCK

En av fyra unga i Botswana har hiv

Cirka 25% av alla unga mellan 15 och 49 år i Botswana har sjukdomen hiv. På grund av okunskap och otillgänglighet misstänks döva vara en ännu mer utsatt grupp. Shirley Keoagile och Sarah Molema har startat ett hiv-program för döva under ledning av Botswana Association of the Deaf. Det har gjort stor skillnad.

– Vi vet tyvärr inte hur många döva botswanier det är som har drabbats av hiv, dels på grund av att ingen undersökning gjorts, dels för att döva inte vill berätta av rädsla att det ska skapas rykten om dem och att bli bortstötta från samhället, säger Shirley Keoagile.

Innan hiv-programmet startade var kunskapen bristande och tilliten låg hos döva. Tidigare blev döva informerade genom tolkar men de höll inte alltid tystnadsplikten. Det hände att känsliga uppgifter hamnade i fel händer, vilket gjorde att döva inte kunde lita på tolkarna så de höll sin sjukdom hemlig.

Men för fem år sedan fick det nationella dövförbundet, Botswana Association of the Deaf, ett anslag från staten för att starta ett hiv-program för döva där de fick utbilda döva förebilder som skulle öka medvetenheten kring hiv hos unga döva. I dag är 30 döva utbildade.

– Projektet har verkligen gjort skillnad eftersom döva fick träffa utbildade döva förebilder, gå på workshops och kunde kommunicera direkt på teckenspråk där de fick tillgång till kunskap, brosmsmedicin och hur man skyddar sig på rätt sätt. Tack vare projektet kunde vi också öka medvetenheten även hos omgivningen och få dem att förstå hur viktigt det är att vara stöttande, att man inte dömer personen eller skapar rykten, för då vågar inte denna person söka hjälp. Tack vare projektet vågade fler döva vara öppna med sin hiv, berättar Sarah Molema.

Har hiv-positiva svårare att träffa en partner och bilda familj på grund av att partnern är rädd för att bli smittad?

– Allt handlar om acceptans. Som partner behöver man acceptera sin partners sjukdom och hur man hanterar det utan att bli smittad. När man vill skaffa barn finns det hjälp att få och med rätt hjälp är risken liten att sjukdomen förs över till barnet. Men tyvärr finns inte den hjälpen på teckenspråk än, men det är ett av våra kommande mål att genomföra, svarar Shirley Molema.

– Vi har jobbat hårt med projektet och är glada över hur kunskapen hos döva spridits och förändrats till det bättre, men det behövs så mycket mer. Tyvärr håller pengarna från staten på att ta slut. Om vi inte får mer pengar kommer det vara omöjligt att kunna utbilda fler eller fortsätta med hi-programmet, säger en orolig Sarah Molema.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS/PRIVAT/SHUTTERSTOCK

Sarah Molema (t.v.) och Shirley Keoagile.

Hiv-testning.

Utbildade döva förebilder som fått i uppdrag att informera om hiv.

Medvetenheten kring hiv har ökat i Botswana.

Gilles Hachani är besviken på den franska staten.

Parisare hedrar dem som fallit offer för terrorattacken.

Laurène Loctin fick låna Gilles Hachanis studio.

Förhöjt terrorhot kräver ökad polisen närvaro i Paris.

Så har det gått efter terrordåd i Frankrike

Terrordåden i Frankrike har eskalerat de senaste åren. Gilles Hachani arbetar som professionell regissör. I samband med ett stort terrordåd fick han låna ut sin filmstudio för att se till att döva skulle få information på teckenspråk då samhället inte tog sitt ansvar; ett problem som fortfarande finns kvar.

– Jag satt på jobbet när jag plötsligt fick sms från mina vänner som frågade om jag hört talas om skottlossningarna och självmordsdåden som skedde på flera platser samtidigt i Paris, berättar Gilles Hachani.

Den kvällen, den 13 november 2015, skedde sex terrordåd som totalt dödade 130 och skadade 350 människor.

Nästa morgon vaknade han och upptäckte att hans döva vän, Laurène Loctin, suttit uppe hela natten och hållit andra döva uppdaterade på teckenspråk via Facebook. Då franska nyheter inte var textade eller översatta började döva vända sig till Laurène som de visste jobbade som journalist, och frågade om hon kunde berätta vad som egentligen hänt under den kaosartade kvällen. Eftersom det var så många som tog kontakt med henne, bestämde hon sig för att starta en livesändning. Det var ett uppskattat beslut, då hela 30 000 döva från Frankrike följde henne live på Facebook.

Gilles Hachani, som jobbar som professionell regissör, insåg snabbt att hon behövde få hjälp och avlastning. Han uppmanade henne att komma till hans filmstudio så de skulle kunna ta del av professionell utrustning och även hjälp med översättningar. Nu satt hon framför sin dator i sitt rum.

Även om deras insatser uppskattades av många, är de besvikna på den franska staten.

– Tyvärr blev det så att vi döva som jobbade inom media fick ta ansvar, läsa på och ta kontakt med andra nyhetsbyråer att se till att döva skulle få information på teckenspråk under det kaosartade dygnet, dessutom gjorde vi det utan ersättning, berättar Gilles Hachani.

Under de senaste åren har risknivån i Frankrike höjts där landet drabbats av ett tiotal terrordåd som dödat hundratals och skadat tusentals. Dessutom har flera planerade terrordåd stoppats.

Vilka förändringar vill du se nästa gång om något liknande händer?

– Vi tror definitivt att vi är rätt personer för sådana här akuta uppdrag tack vare vår mångåriga erfarenhet av tv och journalistik, och nära samarbeten med andra nyhetsbyråer. Så vi kan utge nyheter på teckenspråk snabbt. Men problemet är att staten inte vill ersätta oss. De tar inte tillräckligt med ansvar själva, säger Gilles Hachani. **TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS/PRIVAT/SHUTTERSTOCK**

Dubbelt så många döva japaner dog i tsunamin

År 2011 skedde en stor jordbävning i Japan med magnituden 9,0 som ledde till en enorm tsunami. Japanska dövförbundet fick reda på att dubbelt så många döva som hörande dog i naturkatastrofen på grund av att de inte fick tillräckligt med information. De jättelika vågorna tog närmare 20 000 personers liv varav 75 dövas.

Shinichiro Koide var på jobbet när han kände hur allting började skaka. Ganska snabbt insåg han att det inte bara var en liten jordbävning, vilket bekräftades snabbt när han blev kontaktad av Japanese Federation of the Deaf (JFD) i Tokyo som han är ordförande i. Förbundet sa att situationen i nordöstra Japan var akut och bad honom att omedelbart åka till dövföreningen i den delen av landet. Då fick han ta ledigt från sitt jobb. Samtidigt försökte han ta kontakt med en vän som han visste befann sig i det utsatta området. När han kom fram, fick han veta att hans vän hade avlidit i tsunamin.

– Nu när vi fått exakta siffror kan vi se att fler döva dött procentuellt sett. I efterhand vet vi att flera döva aldrig uppfattade varningarna, och andra vände tillbaka till sina hem för att hämta några saker då de inte fick tillräckligt med information om hur allvarlig situationen faktiskt var. Och så tog tsunamin dem, berättar Shinichiro Koide sorgset. Totalt dog fyra av hans vänner.

De som överlevde tog sig till närmaste evakuationscenter, men där fanns ingen information på teckenspråk. Den kom först en vecka senare. Dessutom dröjde det flera dagar innan de fick mat och kläder. Shinichiro Koide säger:

– Kombinationen av att sitta där utan tillgång till information, mat, kläder och stöd har gjort många döva traumatiserade.

DT frågar vilken förändring han vill se om något liknande händer igen eftersom Japan är ett land som kan drabbas av fler jordbävningar. Han berättar att tsunamin 2011 var oväntad och kaosartad och att det kämpats mycket sedan dess för att alla ska få tillgång till information snabbt. År 2014 kom ny lag som skulle innebära snabb information till alla, t.ex. genom ett SMS-massutskick. Efter naturkatastrofen har Japan utökat sina wifi-nätverk så att stora delar av landet täcks. Det ska bli lättare för japanerna att nå varandra. JFD, där han är ordförande i, har även jobbat mycket med att få döva och hörande att komma på träning så de vet vad de behöver göra om det sker en naturkatastrof. Vidare har de också regelbundet informerat evakuationscentrar om hur de ska bemöta döva i akuta situationer.

– Även om tillgängligheten är bättre nu, finns det fortfarande mycket kvar att göra, t.ex. behöver äldre eller ”språksvaga” döva få tillgång till döva tolkar, avslutar han.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS/SHUTTERSTOCK

Shinichiro Koide förlorade en vän i tsunamin.

Enorm förödelse efter tsunamin 2011.

Bron rasade efter naturkatastrofen 2011.

Stockholmstolkarna

Adam Kron

Amanda Forsman
Östberg

Anette Casselstål

Annklara Gesang

Anna Josephsson

Camilla Jansson

Camilla Wikström

Carina Röstlund

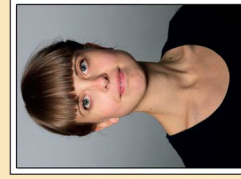
Catharina de Ron

Cissilia Sturzenbecker

Emma Schön

Hanna Bernhardson

Jenni Hestrell

Jenny Stålberg

Jessica Dobson

Johanna Sandholm

Jonas Seger

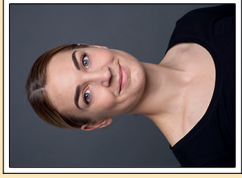
Karolina Rejnus

Katarina Mårtensson

Lena Ekevid

Linnéa Lindén

Linda Wigersjö

Linnéa Davidsson

Louise Bäckström

Lisa Kellerman

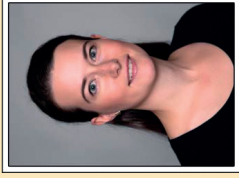
Lisbet Holm

Maja Åhman

Mio Parsmo

Märta Bergström

Niklas Eriksson

Priscilla Ferrera

Sandra Wallin

Sanna Roos

Sofia Lindfors

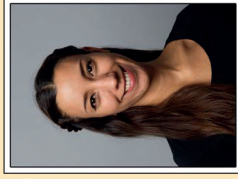
Stefan Larsson

Stina Halvardsson

Therese Bjärud

Tatiana Stampe

Vi förmedlar professionella tolkar för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

Vi finns i Stockholm och arbetar främst i Stockholmsregionen, Uppsala och Mälardalen men även i övriga Sverige och andra länder.

Vill du ha tolk från oss?

Kontakta oss så berättar vi hur.

info@stockholmstolkarna.se

www.stockholmstolkarna.se

SPSM:s barnombud, Jenny Nilsson.

Matilda Bergman Bergkrantz i ett uppmärksammat öppet brev.

Barnombud om Manillaskolans kritiserade skolavslutning

Manillaskolans avslutning i somras var inte tillgänglig för avgångseleverna. Skolan fick hård kritik i sociala medier och artikeln om händelsen på dovastidning.se blev årets mest lästa hittills.

Dövas Tidning ber SPSM:s barnombud, Jenny Nilsson, kommentera incidenten.

Skolavslutningen på Manillaskolan i Stockholm exkluderade avgångseleverna när rektorn, teckenspråkstolken och underhållarna stod med ryggen mot eleverna under avslutningsceremonin. Det berättar Matilda Bergman Bergkrantz i ett öppet brev till SPSM som spridits i sociala medier. Brevet har väckt upprörda känslor hos hundratals människor. Många hade svårt att förstå att det kunde ske på Manillaskolan.

Rektor Ann-Sofie Montelius beklagar händelsen djupt och förklarar att det inte ska få hända igen. Läs mer om händelsen på dovastidning.se.

Skolan är en av Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) fem regionala specialskolor för döva och hörselskadade.

SPSM inrättade en helt ny tjänst, barnombud, förra året. Jenny Nilsson fick tjänsten. Som barnombud har hon i uppdrag tillsammans med specialskolorna att stärka eleverna så att de blir medvetna om sina rättigheter

Hon kunde själv inte delta i Manillaskolans skolavslutning och betonar att hon inte kan ta ansvar för händelsen. Däremot vet hon att eleverna hade övat inför ceremonin och pratat om var på scenen de skulle placeras. Tyvärr var det flera saker som gick snett på stora dagen. Hon vet att skolan dragit lärdom av incidenten och att det inte ska få upprepas.

– Vi ska bli bättre på att lyssna på elever och se till att de är med i dialogen redan från början, säger Jenny Nilsson.

Matilda Bergman Bergkrantz bakom det öppna brevet reagerade inte bara på att avgångseleverna blev utanför, utan också på att

den visuella tillgängligheten inte var god och att rektorn inte bemödade sig om att teckna åtminstone lite. Matilda Bergman Bergkrantz anser att skolledningen saknar dövkompetens.

Till dovastidning.se säger Ann-Sofie Montelius:

– Det är tråkigt att hon tycker att skolan saknar dövkompetens. Vi har en helt annan bild. Det vore förstås önskvärt att alla på skolan behärskar teckenspråk på en hög nivå men eftersom det tar lång tid att utveckla måste vi lära oss att acceptera att vi har personal med olika kunskaper i teckenspråk och dövkompetens.

DT frågar Jenny Nilsson om man ska lära sig att acceptera eller om man inte snarare ska sträva efter att alla anställda i SPSM:s skolor ska ha döv- och teckenspråkskompetens, svarar hon att hon tolkar rektorns uttalande som att myndigheten strävar efter att alla anställda på SPSM:s tvåspråkiga skolor ska ha hög döv- och teckenspråkskompetens. Hon nämner även att alla SPSM:s tvåspråkiga skolor satsar mycket på fortbildning i svenskt teckenspråk till personal som behöver det.

Nu utvecklar myndigheten något som heter Barnrättslektioner. Syftet är att det ska användas i undervisningen. Elever ska få lära sig om sina intersektionella rättigheter, språkliga och kulturella identiteter, vad en bra språkmiljö kan innebära och vikten av vuxna språkliga förebilder.

– Barnrättslektioner är en del i myndighetens målbild att vara en pådrivande rättighetsaktör där de rättigheter som elever har främjas, tillvaratas och tillämpas i våra skolor, säger hon.

Hon upplever sitt arbete som väldigt roligt och viktigt. Hennes mål är att eleverna ska få verktyg att kunna påverka och förbättra sin skolmiljö och även få stöd i att våga uttrycka sina åsikter. Hon vill betona att hon finns till för eleverna och att de kan kontakta henne om de har funderingar eller bara vill prata, till exempel om det som hände på skolavslutningen.

TEXT: JONNA DELVERT FOTO: PRIVAT/SPSM

SOMMARKRYSS

Sommarkryss 2019

I förra numret hade vi en sommarkrysstävling. Nu har vi lottat ut tre vinnare:

Tore Sowell, Härnösand
Stefan Zetterman, Nacka
Lizzie Eriksson, Karlstad

De får två mörkblå handdukar var från SDR:s webbshop. Grattis, säger vi på DT till dem!

Här ovan kan ni se korsordslösningen.

Familjehem sökes till dövblind tjej i yngre tonåren

Socialtjänsten på Gotland söker teckenspråkskunnigt familjehem i Mellansverige till dövblind tjej i yngre tonåren. Ungdomen använder vanligt, d.v.s. ej taktilt, teckenspråk till vardags.

Ungdomen i fråga bor på skolinternat i veckorna, men behöver en familj att bo hos på helger och skollov samt extra vid behov. Socialtjänsten ser helst att det finns två vuxna i familjen.

För intresseanmälan, vänligen kontakta familjesekreterare Roland Ahlvin på roland.ahlvin@gotland.se alternativt 0700-832 309.

Teckenspråkslärarutbildning 7 januari - 18 december 2020

Vill du:
 - Undervisa i teckenspråk till nybörjare?
 - Utveckla dig i din yrkesroll?
 Då är den här utbildningen för dig!

Kurslängd: 1 år

Målgrupp: Utbildningen vänder sig till dig som är intresserad av det mänskliga mötet, kommunikation mellan människor, är nyfiken på språk och som vill undervisa i ämnet teckenspråk till i första hand vuxna deltagare. Du använder flytande teckenspråk och har grundläggande behörighet från gymnasiet.

Kursinnehåll: Didaktik, drama, dövstudier, materialproduktion, socialpsykologi, samt teckenspråk. I kursen ingår även praktik.

Ansökan: Ansökan senast 15 november. Skicka ansökan till www.vastanviksfhs.se
 Du kallas till intervju.

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

YDFs 50års-jubileum

Y-läns dövas förbund kommer att ha sitt 50års-jubileum på st petri logen i Härnösand.

Pris: 500 kr
 inkl trerätters middag och underhållning

Vill du anmäla dig eller veta mer, kontakta oss på ydf.styrelse@gmail.com
 OSA senast 9/10

9 november 2019
 19.00

ST PETRI LOGEN, HÄRNÖSAND

Varmt välkomna önskar
 Styrelsen för YDF

En av de första skolavslutningarna, här i början av 1970-talet.

Västanviks folkhögskola fyller 50 år

Västanviks folkhögskola firar 50-årsjubileum den här hösten. Därför har en jubileumsbok och en webbplats om skolans historia släppts.

– Västanviks folkhögskola är verkligen unik – det är så mycket mer än bara undervisning där, säger Urban Mesch, en av författarna till jubileumsboken.

Västanviks folkhögskola kan, som före detta rektor Tora Sibbe myntade, liknas vid dövas hjärt- och lungsystem. Skolan ska enligt henne vara hjärtat i det blodomlopp som pumpar syrerikt blod runt i dövrörelsen och samhället. Syret kommer från aktiv och frisk debatt inom Sveriges Dövas Riksförbund (SDR).

Vad som ligger bakom uttrycket är att skolan grundades september 1969 med SDR som huvudman. Sedan starten har tusentals personer satt foten på Västanvik, utbytt tankar, fått nya kunskaper och språkbadat i en teckenspråksmiljö. Inte bara korta och långa kurser har anordnats utan SDR har också haft sitt kansli på skolans område, där mycket av förbundets intressepolitiska arbete vuxit fram med mångåriga ideologin och ordföranden Lars Kruth i spetsen. Förbundet har utgett kurser i föreningskunskap till aktiva i dövrörelsen i samarbete med Västanvik.

Tusentals föräldrar till döva barn har också fått lära sig svenskt teckenspråk på Västanvik. En stor del av landets teckenspråkstolkare har också tagit tolkexamen där. En rad döva nyanlända har fått en introduktion till det svenska samhället där. Sist men inte minst har många döva själva fått gå olika kurser och därmed stärkt sin ställning på arbetsmarknaden. Detta för att ta några exempel på skolans mångåriga folkbildning.

Diverse verksamheter har också funnits samlade på skolans område, till exempel SVT Teckenspråk, Västanviks förskola och

Sveriges Dövas Ungdomsförbunds (SDUF) återkommande barn- och ungdomsläger.

Författarna Charlotte Gustavsson och Urban Mesch ligger bakom skolans jubileumsbok, som lanserades i augusti 2019. De säger att det har varit en rolig utmaning att redogöra för skolans historia just av anledningen att det är en unik skolverksamhet med många förgreningar.

Boken är 120 sidor tjock och bjuder på en tidsresa från 1860-talet då Sverige fick sina första folkhögskolor till 2010-talet. I boken finns en rad fotografier, illustrationer och tidningsklipp.

– Vårt mål har hela tiden varit att utge en lättläst och bildrik bok som många kan känna igen sig i, säger Charlotte Gustavsson som också ligger bakom SDUF:s 50-årsjubileumsbok tillsammans med Urban Mesch.

Västanviks jubileumsbok har ett mjukt omslag och en rektangulär form. Tanken är att den också ska kunna användas som pedagogiskt verktyg då varje 10-årsperiod i boken avrundas med diskussionsfrågor.

Urban Mesch säger att han och Charlotte Gustavsson har förstått att 50 år är en bra gräns för när en jubileumsbok kan utges för första gången:

– Av anledningen att det sannolikt fortfarande finns levande personer som kan berätta.

– Som bekant går tiden fort. Men när vi jobbade med boken förstod jag hur oerhört snabbt de 50 åren hade passerat. Därför är det viktigt att i tid dokumentera och bevara Västanviks folkhögskolas historia, speciellt när skolan också är dövas kulturcentrum, säger Charlotte Gustavsson och fortsätter:

– Vi har förstått att skolan har betytt mycket för många deltagares personliga utveckling. Exempelvis har en del yngre personer fått en andra chans på Västanviks folkhögskola efter att

Dagens Västerviks folkhögskola.

inte ha gått klart gymnasiet. Urban Mesch lägger till:

– Vi kan också konstatera att det är en generationsfråga. Yngre kan ha andra perspektiv än äldre på skolans historia. Jag tar en av skolans byggnader som exempel. En yngre person kan säga att hen kommer ihåg att byggnaden var tv-huset medan jag själv svarar att det var förbundshuset. Ingen av oss har fel, egentligen.

Boken tar inte slut i och med sista sidan utan fortsätter även på webben. Skolan har en särskild jubileumssida med såväl nyare som äldre filmer på svenskt teckenspråk. På sidan finns också en virtuell rundvandring där man kan klicka sig fram på olika stationer och se hur skolan har förändrats sedan starten.

Julia Kankkonen har arbetat som projektledare för skolans 50-årsjubileum. Hon berättar att projektet är väldigt omfattande och i flera delar.

– En stor del av skolans anställda och deltagare har varit engagerade i projektet, säger Julia Kankkonen.

Exempelvis har de skannat tusentals fotografier och etiketterat dem. Hundratals gamla videor har också kollats igenom och blivit konverterade från t.ex. vhs till digitalt format. Nu finns ett arkiv med filmer och fotografier.

Anställda och deltagare har också på olika sätt planerat för skolans jubileumshelg 16-18 augusti 2019.

– Det är fantastiskt att se vad allas hårda arbete resulterat i. Vi är glada över att vi nu har ordning på dokument, fotografier och filmer i form av arkiv, och en jubileumsbok och -sida på webben, säger hon.

En annan del i projektet, som fortfarande är i diskussionsstadiet, är att skolan ska profilera sig som ett dövstudiecenter dit folk kan komma för att förkovra sig i dövstudier.

På vilket sätt tror du att det här projektet kommer att bidra till den svenska dövhistorien och dövas kulturarv?

– Det är ett värdefullt bidrag. Mycket i den svenska dövhistorien utgår från just Västerviks folkhögskola, säger Julia Kankkonen.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

DT mötte fem personer på Västerviks folkhögskolas jubileumstillställning i augusti och frågade:

Vad har skolan betytt för dig?

Karin Rönnmark, Örebro, deltagare vid Sveriges, och Västerviks, allra första tolkutbildning 1969

– Det var här jag träffade min make och fick nya vänner. Även om jag växte upp med döva föräldrar, hade jag stor nytta av tolkutbildningen här och arbetet hos SDR som tolk/sekreterare. Jag mötte många döva och lärde mig föreningslivet. Allt detta underlättade sedan för mig som tolk. Jag har nu jobbat som tolk i över 50 år. Två av mina barn har också gått tolkutbildningen här.

Ann-Marie "Ami" Wikström, Malmö, rektor Västerviks folkhögskola 1981–2002

– Skolan var modig som vågade anställa en döv kvinna och småbarnsmamma som rektor. Jag är förmodligen världens första döv kvinna på rektorsposten. Att jag blev utsedd till rektor, berodde förutom min utbildning på att jag som lärare på Västervik arbetade nära förra rektorn Tora Sibbe. Första tiden som rektor fick jag stöd av henne. Jag växte i rollen, fick ett allt större nätverk och mod att ta kontakt med myndigheter.

Anna Andersson, Lund, allmän linje 1982-84 och teckenspråklärlinje 2002-03

– Jag, uppvuxen i Polen, blev häpen när jag såg att alla lärare kunde teckenspråk när jag började allmänna linjen (då hette den "Vinterkurs") 1982. Dessutom var rektorn döv! Jag fick jobb tack vare skolan. 2002 bestämde jag mig för att sadla om från dövföreningskonsult till teckenspråklärare. Så jag kom tillbaka till skolan och studerade i ett år. Jag fick återigen jobb som teckenspråklärare tack vare skolan!

Conny Larsson, Örebro, deltagare och lärare under olika perioder genom åren

– När jag kom hit 1972 för att gå allmänna linjen, uppskattade jag att kunna förstå alla lärare. I min tidigare skola var det kämpigt att avläsa vad mina lärare sade. Sedan arbetade jag som teckenspråklärare på Västervik. Jag fick först undervisa i tecknad svenska. Det var hemskt! Jag var med och diskuterade övergången till svenskt teckenspråk. Lyckligtvis gick vi över till det. Det kändes helt rätt!

Mohammad Hebrahimi, Leksand, deltagare, allmän kurs för nyanlända

– Jag kom till Sverige för tre år sedan. Då kunde jag inget teckenspråk. Jag är från Afghanistan, men gick i skolan och arbetade i Iran. Här på Västerviks folkhögskola fick jag lära mig teckenspråk, något jag är väldigt glad och tacksam för. Det är en bra skola, jag trivs här. Jag har fått uppehållstillstånd, vilket är en lättnad.

Teckenspråk – en global och otröttlig kamp

Rätten till teckenspråk gäller alla människor i världen. På samma sätt som mänskliga rättigheter gäller alla människor ska också rätten till teckenspråk göra det. Det finns reglerat i Förenta Nationernas konvention och är därmed gällande för alla människor i världen. Det innebär att utbildning på teckenspråk ska finnas och att barn och unga ska kunna identifiera sig med vuxna teckenspråkiga förebilder i skolan.

Dessa frågor diskuterades intensivt under världskongressen som genomfördes i Paris i somras, där representanter från världsförbundet och världens nationella organisationer samlades. Nästintill 100 ombud (exakt 99 st) deltog på kongressen och hade inflytande över olika frågor och motioner genom sin rösträtt. Gemensamma diskussioner handlade också om vårt gemensamma arbete som ligger framför oss. Att rätten till teckenspråk är en mänsklig rättighet genomsyrade hela kongressen och de samtal som ägde rum.

I många länder, liksom i vårt land, pågår dagliga kamper för teckenspråk och det är inte något som vi kan ta för givet. Utvecklingen i många andra länder ligger långt bakom oss i olika avseenden. Men inte ens här i Sverige kan vi ligga på latsidan för det är långt ifrån alla som får lära sig, utveckla och använda teckenspråk. Det sker inte automatiskt eller helt naturligt i vårt svenska system. Vår och även våra nationella syskonförbunds globala kamp fortsätter.

Snart är det dags för Sverige att skriva rapport till FN hur landet lever upp till FN:s konvention om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Det innebär att vi i olika organisationer presenterar våra perspektiv i olika skrivelser som sammanställs till en alternativ rapport. Vi måste otröttligt visa att det fortsatt finns stora brister i vårt land, till exempel i hur rätten till teckenspråk ska omfatta och ges till alla. En dag ska vi lyckas och uppnå det som vi dagligen jobbar för – nämligen att rätten till teckenspråk ska vara självklar. Under sommaren blossade heta diskussioner

upp kring det populära radioprogrammet Sommarpratarna. Olika personer, profiler och kändisar pratar i varsitt avsnitt om olika ämnen eller delar med sig av sina bakgrunder och livserfarenheter. Radioprogrammet skapar ofta egna personliga reflektioner men också diskussioner och dialoger tillsammans med familj, släktingar, vänner eller grannen. Döva har hittills uteslutits från detta fenomen men under den här sommaren blev det skillnad.

Krav på att programmen skulle transkriberas till text och/eller översättas till teckenspråk framfördes till Sveriges Radio och som gensvar fick vi att målgruppen var hörande människor. Frivilliga och ideella insatser i sociala medier skedde för att tillgängliggöra avsnitten på teckenspråk och i transkriberad text. Tack vare den ideella kraftsamlingen kan nu döva ta del av flera av programmen och liksom alla andra få ta del av olika människors berättelser och livsöden. Det här visar att döva medborgares delaktighet i det svenska informationssamhället brister.

Kampen för ett tillgängligt Sveriges Radio måste fortsätta. Jag vill rikta en stor eloge till alla som på olika sätt engagerade sig i frågan om en tillgänglig radio. Det är hög tid att Sveriges Radio förändrar sin attityd och sitt synsätt så att även döva får vad vi betalat för genom skatt och licensavgifter.

Vi fortsätter den nationella och globala kampen för teckenspråk som en mänsklig rättighet för alla människor i världen!

ÅSA HENNINGSSON,
FÖRBUNDSORDFÖRANDE

PÅ GÅNG I SDR

5/9 Stiftelsen Rikstolkstjänst har möte
6-8/9 EFSLI:s årsmöte & konferens, Malmö
19-20/9 Förbundsstyrelsemöte, Visby
20-22/9 Dövas Dag, Visby
23/9 Internationella teckenspråksdagen
23-29/9 Internationella dövveckan

25/9 Västansviks folkhögskolas skolstyrelse, Leksand
1/10 MyRight har workshop, Stockholm
10/10 Föreläsning, kommunikatörer inom Malmö stad
11-12/10 Dövas Nordiska Råd, Malmö
19/10 Förbundet Sveriges Dövblinda firar 60 år
21/11 Öppet hus hos SDR & SDUF

Kontakta oss
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
Tel vx: 08-442 14 61

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikationsansvarig
jenny.ek@sdr.org
076-315 06 55 (sms)

Webbshop
handla@sdr.org

Bli medlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
SDR bg: 900-0241

Västansviks folkhögskola
info@vastansviksfhs.se
www.vastansviksfhs.se

Rapport från WFD

● Åsa Henningsson och Ola Lundström var delegater för Sverige till WFD:s generalförsamling och kongress i Paris den 20 till 28 juli. Under workshopen första dagen tog vi upp tre punkter som var stadgeändringar, agenda 2020-2030 och hur WFD kan arbeta mer nära de nationella dövförbunden. Förslaget om stadgeändring handlade om att genusperspektivet ska genomsyra hela organisationen och ska vara könsneutralt. Generalförsamlingen röstade dock ner förslaget med motiveringen att kvinnor måste ha en framträdande plats i stadgarna då många kvinnor i fattiga länder fortfarande kämpar för jämställdhet. Vi insåg därför att tiden inte var mogen för en sådan stadgeändring på internationell nivå men att frågan ständigt behöver diskuteras och belysas inom WFD.

WFD:s agenda för perioden 2020 till 2030 fokuserades på diskussioner om hur WFD kan utveckla samarbetet med och stödet till dövförbund i arbetet för att stärka teckenspråkets ställning gentemot regeringarna. Vi lyfta även olika strategier och vilka vägar samt lösningar som är optimala. Generalförsamlingen fastställde agendan och vi på förbundet kommer att följa upp den för att se på vilka sätt vi kan implementera det på nationellt plan här i Sverige. Flera dövförbund runt om i världen efterlyser ett närmare samarbete med WFD. Regionala träffar genom exempelvis videomöten och verktyg framfördes som önskemål. Några förbund behöver även WFD:s stöd och hjälp vid deras styrelsesammanträden. Generalförsamlingen godkände WFD:s strategi för att utveckla det viktiga samarbetet.

En het fråga var dövflaggan som ursprungligen var en motion från Sverige som behandlades av WFD:s kongress år 2015. Då beslutades det att bilda en arbetsgrupp där vi har en svensk representant. Under sommarens kongress inkom dock Frankrike med en motion där ett förslag på dövflagga presenterades. Kongressens delegater beslutade dock att avslå förslaget med hänvisning till att förslaget inte behandlats i avsedda arbetsgruppen. Vi får fortsätta följa upp frågan med dövflaggan framöver.

Colin Allen lämnade ordförandeposten och efter en omröstning valdes Joseph J. Murray till WFD:s nya ordförande. WFD:s nya styrelse för 2019 till 2023;

Ordförande: Joseph J. Murray, USA (bosatt i Norge)

Vice ordförande: Kasper Bergmann, Danmark

Styrelseledamöter: Steffen Helbing (Tyskland), Victoria Manning (Nya Zeeland), Hjördis Anna Haraldsdóttir (Island), Frank Folino (Italien), Juan Angel De Gouveia (Venezuela), Bruno Druchen (Sydafrika), Stanislav Ivanov (Ryssland), Florjan Rojba (Albanien), Withayoot Bunnag (Thailand).

Nästa världskongress kommer att arrangeras av Korea 2023.

Teckenspråk i förskolan

● I den efterlängtnade reviderade läroplanen för förskolan som började gälla den 1 juli 2019 framgår det att kommunerna är skyldiga att erbjuda teckenspråk i förskolan, om de tillhandahåller omsorg för döva, hörselskadade barn, barn till teckenspråkiga föräldrar eller andra barn som behöver teckenspråk. Skolverket gör också det viktiga förtydligandet att revideringen inte handlar om TAKK (tecken som alternativ kommunikation) utan om rätten att utveckla teckenspråk. Nu är det läge för alla medlemmar och föreningar att påminna förskolor och kommuner! Ta gärna del av våra tips i handboken för påverkansarbete som finns på sdr.org.

Åsa Henningsson och Ola Lundström med WFD:s nya ordförande Joseph J. Murray,

Kerstin Kjellberg har gått bort

● Kerstin Kjellberg gick bort den 23 juli 2019. 2009 fick hon förbundets internationella utmärkelse nummer sex för hennes mångåriga arbete med mänskliga rättigheter för döva i utvecklingsländer. Hon jobbade på SDR över 20 år med biståndsverksamhet, där modellen att parallellt stärka dövorganisationen och teckenspråkets ställning utvecklades. Särskilda insatser gjordes för döva kvinnor och deras inflytande i dövorganisationerna. Gambia, Nicaragua, Thailand, Kenya, Sydafrika och Nepal är några av de projektländer hon var engagerad i. Hon var i det sista aktiv inom Sveriges Dövas Pensionärsförbund.

Våra varmaste tankar är hos hennes närmaste familj och vänner. I samråd med hennes familj inrättar SDR en insamling i hennes minne som går till biståndsarbete för kvinnor i Nepal. För mer information om gåvor till hennes minne, se sdr.org.

Information om medarbetare

● SDR:s nya generalsekreterare Julia Kankonen (bild) började den 1 september. En presentation av henne finns inom kort på sdr.org. Charlotte Gustavsson har arbetat hos oss som redaktör och stannar kvar i egenskap som koordinator på heltid till den 31 januari 2020. Vi ser fram emot det fortsatta arbetet!

Vi har tidigare informerat om förbundets avveckling av försäljningsavdelningen med tillhörande telefonförsäljning och butiken Gåvan.

Denna omorganisation påverkar inte försäljningen av Månadslotten där vi fortsätter samarbetet med Nordic Lottery. Försäljning av profilprodukter och teckenspråksmaterial kommer att ske via vår webbshop handla.sdr.org. En betydelsefull epok har mött sitt slut och vi vill rikta ett stort tack till Lena Stoltz, Anne Hedlund, Christine Hasselkrantz, Juvas Åsa Andersson och Marie Johansson Grop för deras viktiga insatser!

Mittuniversitet i Sundsvall

Dövrurbanisering i Norrland

Urbanisering är, grovt kortfattat och förenklat, när allt fler inom ett land flyttar till större tätorter från mindre tätorter eller glesbygden. De senaste decennierna har den här företeelsen resulterat i att skolor, affärer och kollektivförbindelser försvunnit från mindre samhällen. Visst kan ni tänka er att döva och deras familjer även följer det beteendet fast i större utsträckning?

Döva flyttar nämligen hellre till tätorter med betydligt fler döva invånare och större skolverksamheter och teckenspråkiga arbetsmiljöer. De ligger oftast i södra Sverige.

När jag gick på Kristinaskolan flyttade mina klasskamrater och deras familjer från allra längst upp i Norrland ner till Härnösand för barnens skull (en familj flyttade till och med från Finland!). Fast i nutid sker flyttningarna ännu längre söderut till Stockholm eller Örebro, vilket förstås har påverkat den norra delen av Sverige negativt, speciellt för dövföreningarna och Kristinaskolan.

För några dagar sen stötte jag på en gullig familj med ett litet dövt barn från Härnösand som förklarade att läget där inte riktigt såg tilltalande ut så de övervägde att flytta till Örebro så barnet kunde få en bättre teckenspråkig miljö i förskolan.

Jag har skämtsamt sagt till mina vänner att detta är dövrurbanisering på grund av det här mönstret, när man flyttar till en ort med större teckenspråkiga verksamheter och utbildningar.

Trots den tråkiga utvecklingen i Norrland, har trenden ändå

lyckligtvis vänt sen några år tillbaka när flera döva från södern trotsat strömmen och flyttat norrut för bättre chanser till jobb och utbildning. Dövföreningarna har blivit starkare de senaste åren, inklusive dövidrotten. Tack vare dem som hade det modet att testa något nytt eller återvända hem till Västernorrland.

Och så vill jag säga till er att jag har fått fantastiskt trevliga kurskamrater och oerhört bra stöd från universitetet när det gäller mina behov som döv. Det är nästan beklagligt att många av er underskattar den trivsamma upplevelsen som jag får från den här skolan i Norrland och alla norrlänningar som finns här, enbart för att Norrland inte längre ses som attraktivt för döva.

Niungasomärsugnapåutbildning!

Låt inte rädslan att känna er ensamma i den hörande världen hindra er från att våga ta steget närmare era drömmar. Ensamheten i Norrland är faktiskt inte så farlig, se bara på mig. VÅGA flytta norrut. Ansök till universiteten i Sundsvall, Umeå och Luleå!

JESSICA MADAN, STYRELSELEDAMOT

VAD HÄNDER I SDUF?

4-8/9 EUDY Youth Worker Seminar, Tallinn, Estland
8/9 DBU:s 25-årsjubileum, Stockholm
15/9 Lägergruppsmöte, Stockholm
20-22/9 Dövas Dag, Gotland
24/9 Deadline, ombudanmälan till SDUF:s förbundsstämma
26/9 Deadline, styrelsekandidatförslag till SDUF:s VB

3/10 SPSM:s ungdomsnätverksmöte, Stockholm
5-6/10 Dövhistoriskt seminarium & SDHS:s årsmöte, Uppsala
10-11/10 DNUR:s möte, Malmö
11-13/10 Nordiskt Ungdomsseminarium, Malmö, 18-30 år
7-8/11 Förbundsstyrelsemöte, Vänersborg
8-10/11 Förbundsstämma, Vänersborg

Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Nora Duggan
nora@sduf.se

Twitter: @SDUF1966
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg: 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se

100% amerikansk språkresa

● Midsommaraftonen den 21 juni var inte vilken dag som helst! En lång flygresan till Washington DC väntade. Språkresedeltagarna samt ledarna delades upp i två olika grupper inför avresan, den ena från Köpenhamn och den andra från Arlanda.

Väl framme på Frankfurt flygplats i Tyskland blev hela truppen äntligen samlad. Tillsammans flög vi till Baltimore i Maryland, USA, en flygplats strax utanför Washington D.C. Efter många timmars flygresan kom vi äntligen fram till Gallaudet University. Wow vilken häftig upplevelse att få vara här under ca två spännande veckor samt New York!

Språkresan började naturligtvis med ett besök på det teckenspråkiga kaféet Starbucks vilket gjorde våra beställningar mycket lättare och deltagarna fick testa sin förmåga att beställa på amerikanskt teckenspråk. Vilken upplevelse!

Under helgen innan lägret med andra amerikaner började så passade vi svenskar på att besöka det mysiga distriktet Georgetown och Chinatown för lite sightseeing och shopping. På måndagen satte hela "Summer Youth Camp", ett läger med andra döva amerikaner, igång. Deltagarna fick en fartfylld vecka som innehöll olika aktiviteter och utflykter som t.ex. "the Night Tour in D.C" där man fick se Washington DC på kvällen! Den sista dagen åkte vi allihopa till Six Flags, en nöjespark som också har en vattenpark där man kan bada och åka i galet roliga karuseller! Sista kvällen under lägret bjöds det på glass och de nyfunna kompisarna tog avsked av varandra.

På måndagen åkte vi svenskar till mäktiga New York City! Där fick vi besöka bland annat Empire State Building, Frihetsgudinnan, Times Square och 9/11 Memorial Museum. Som avslutning blev det ytterligare shopping, såklart! Det har varit två lärorika och fantastiska veckor som vi sent kommer att glömma!

Språkreseledarna Madeleine Eriksson och Josephine Kirkegaard

Världen fick se BOUJT

● I somras var det WFD-kongress i Paris, där tusentals döva från många olika länder i hela världen samlades. Parallellt med kongressen fanns det en utställning med mingel, bord och posters. Där var det perfekt för vårt projekt BOUJT (Barn- och Ungdomsjour på Teckenspråk) att synas. Stine Venseth från SDUF-styrelsen och Jamila Ouahid från BOUJT:s styrgrupp fanns på plats och berättade hur BOUJT startade, arbetar och finansieras samt hur framtiden ser ut. Många var nyfikna och ställde frågor. Det finns fler jourverksamheter i andra länder, men främst för äldre döva och inte för barn och ungdomar.

Det var en bra chans för SDUF och BOUJT att få visa upp vårt unika arbete för världen. Vi hoppas att flera andra länder blev inspirerade och drar igång en liknande jourverksamhet, för det behövs och handlar om döva och hörselskadade barn och ungdomars rätt.

SDUF och BOUJT på Järvaveckan

● I somras befann sig SDUF på Järvaveckan tillsammans med SDR och vårt projekt BOUJT.

Järvaveckan är en stor mötesplats där medborgare, föreningar, myndigheter, politiker, organisationer, företag och inte minst grymma food trucks slår läger för att korta avståndet mellan folk och folkvalda. I år lockade Järvaveckan 53 000 besökare. De flesta riksdagspartiledarna och statsministern kom dit för att hålla tal.

Vi arbetade ihärdigt under fem långa dagar och hade otaliga samtal med nyfikna besökare i alla åldrar och från olika yrken som politiker, poliser och ambulansvårdare, om svenskt teckenspråk och Tolklotteriet med frågor kring tolktillgängligheten. Våra "Lär dig Svenskt Teckenspråk"-flygblad tog slut efter fem dagar och det var inte ens det bästa. Den sanna fröjden att se resultatet av vårt arbete kom när några barn dök upp och påstod att vårt tält var det skojigaste i hela området. Vi kan kalla det en stor framgång!

Jessica Madan, SDUF-styrelsen

Sju gamers möttes i Malmö

● Årets Spelläger i Malmö blev en riktig succé! Med hjälp av Spelis, en teckenspråkig spelförening, fick vi använda Spelens Hus, basen för flera spelföreningar.

Deltagarna fick chansen att spela mot varandra på olika spelkonsoler som Switch, Xbox och Playstation 4. I år fick vi äntligen prova Virtual Reality-glasögon till Playstation 4, det blev ungdomarnas favoritaktivitet. Vi besökte E-sport center. Där fick ungdomarna prova på olika datorspel. Vi hann också med andra aktiviteter som Laserdome, Gokart, aktivitetscentret Extremezone, bågskytte, VR-Malmö och "Äcklig mat"-museet.

Två av ledarna var grymt bra på att lära ungdomar att bygga en egen stationär PC-dator samt kunde ge olika tips på hur man felsöker och löser problem i stationära datorer. Jag tror att till nästa Spelläger så kommer VR-glasögonen att ha utvecklats mer, så att ungdomarna vill spela ännu mer med VR!

Lägarföreståndaren Fredrik Lundgren

Smidig förbundsstämma i Härnösand

SDP:s förbundsstämma år 2019 hölls till på Stadshotellet i Härnösand. Den inleddes den 25 juni med ett välkomnande av kommunalråd Andreas Sjölander som kände sig hedrad att vår förbundsstämma förlades i Härnösand.

Efter kommunalrådets tal hölls en föreläsning av Bittan Martinell "Och hur gick det sen?". En mycket intressant föreläsning om äldre dövas situation från början av 2000-talet och som visar att fortfarande har inte mycket hänt.

Själva förbundsstämmen hölls dagen därpå, den 26 juni, med 20 ombud från hela Sverige. Flera andra intresserade medlemmar kom också.

Ordförande Kerstin Kjellberg var sjuk så vice ordförande Thyra Lindström öppnade stämman och hälsade alla välkomna.

Åsa Henningsson valdes till stämmans ordförande och Per Eriksson till sekreterare. Till protokolljusterare och rösträknare valdes Irene Hässledal och Bertil Hjalmer. Stämman gick smidigt igenom under Åsas fasta hand och ledning.

Några exempel ur verksamhetsplanen 2019-2021:

- **Förbättra informationen både internt och externt**
- **Tillsammans med SDR kartlägga äldreomsorgen för döva**
- **Arbeta för att motverka åldersdiskriminering**
- **Synliggöra äldre dövas erfarenheter och kunskaper**

Till ordförande omvaldes Kerstin Kjellberg och till ledamöter valdes Inga-Britt Andersson, Ingvar Edwall, Vera Dahlin och Anders Sundström. Till revisor valdes Stig Kjellberg och revisorssuppleant Sven Holmberg. Till valberedning valdes Thyra Lindström (sammankallande), Johnny Slots och Per Eriksson. Alla valdes för en tid på 2 år.

En tyst minut hölls för de sex pensionärer som har gått bort under de två sista åren. Därefter avtackades avgående styrelseledamöter och valberedningen med presentkort.

Vice ordförande Thyra tackade alla ombud, övriga deltagare och hälsade alla varmt välkomna till en båttur med m/s Ådalen och önskade alla en trevlig kväll och avslutade förbundsstämmen år 2019.

IRENE HÄSLEDAL, THYRA LINDSTRÖM OCH INGVAR EDWALL

Stämmodeltagarna på båttur med m/s Ådalen i Härnösand

Kerstin Kjellberg
(1942-2019)

Till minne av Kerstin Kjellberg

● SDP:s styrelse fick ett dödsbud via sms från en person i Malmö som berättade att Kerstin Kjellberg hade lämnat oss. Vi tog sorgebeskedet verkligen hårt. För många var hon ett välkänt namn inom SDP och hon var väldigt engagerad inom olika verksamhetsområden som gäller äldre dövas rättigheter.

Kerstin kom sent in i döv världen, först vid 45-årsåldern. År 2015 valdes hon in i SDP:s styrelse som sekreterare. Vid förbundsstämmen i Örebro år 2017 blev hon vald som ordförande och vid senaste stämman i juni 2019 i Härnösand blev hon omvald som ordförande. Hon var sjuk då men hoppades tillfriskna och återkomma till styrelsen. Tyvärr återkom hon aldrig.

Kerstin hade en enastående förmåga att driva fram äldre dövas rättigheter för beslutsfattare och myndigheter. Hon följde upp motioner vid tidigare förbundsstämmor, bland annat den som gäller förtur för döva gällande ögonsjukdom. Hon skrev om denna viktiga situationen till alla regioner och fick svar från nästan alla.

Hennes korta tid inom SDP varade till hennes livs slut.

Kerstin, ett stort tack för dina betydelsefulla insatser! Våra tankar är med dig! Vila i frid!

SDP-STYRELSEN

Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se
Bildtelefon: vera.dahlin@ectalk.se

Ordförande och ekonomiansvarig
Ingvar Edwall
perik@bahnhof.se

Vice ordförande
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Sekreterare
Vera Dahlin
vera.dahlin@hotmail.se

Ledamot
Anders Sundström
anderssundstrom1@telia.com

REGION SKÅNE SÖKER:

Kurator

Vill du göra skillnad som kurator? Nu välkomnar vuxenpsykiatrimottagning för döva i Lund en kurator till vårt team!

Vi som arbetar på mottagningen har kunskap om dövas speciella uppväxtvillkor, kultur och livssituation. Vi har kunskap om andra handikapp och konsekvenserna av dessa samt en bred psykiatrisk kompetens. Genom att samla kompetens kring dövas särskilda problematik finns större möjlighet att uppmärksamma och tillgodose deras behov av psykiatrisk bedömning och behandling. Om det behövs gör vi medicinska, sociala och psykologiska utredningar och bedömningar för att finna resurser och lösningar. Vi erbjuder stöd, rådgivning och behandling. För att komma till oss behövs ingen remiss.

Vi söker dig som är utbildad socionom, gärna med tidigare erfarenhet av arbete med hörselskadade och döva samt gärna erfarenhet av utredning och behandling från psykiatriskt arbete.

Vid frågor angående tjänsten, kontakta områdeschef Marie-Louise Björnberg 046-17 49 18
Vi ser fram emot att få läsa din ansökan!

Sista ansökningsdatum: 2019-09-30
Välkommen med din ansökan.
Läs mer på **Skane.se/jobb**

Gör skillnad. Varje dag.

Region Skåne ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och en hållbar utveckling i hela Skåne. Vårt högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne. Region Skåne är en värderingsstyrd organisation som arbetar med värderingarna välkomnande, drivande, omtanke och respekt som grund för allt vi gör.

Nyhet!

Vår almanacka för 2020 är ute för försäljning – nu med storslagna fotografier av Mikael Sundberg.

Köp den i vår webbshop
handla.sdr.org

Mikael Sundberg är en döv frilansfotograf som brinner för visuella uttryckssätt med kameran som främsta verktyg. Hans bilder avbildar ofta naturens skönhet. Han brinner också för att fånga ögonblick inom sportfoto och har fotograferat Sveriges herrlandslag, damlandslag och Arsenal fotboll. Mikael är också en mycket uppskattad porträttfotograf.

Mässpris under Dövas Dag!

Under Dövas Dag kan du köpa almanackan och många andra av våra produkter till mässpris.

Varmt välkommen till vår utställningsmonter!

De flesta från styrelsen tillsammans med föreningskonsulten: t.v. Ingemar Larsson, Ann-Christin Larsson, Eva Ulfspärre, Anita Brodd och Kerstin Lindstrand.

Fullsatt pensionärsträff.

Dörr till föreningens lokal.

DT besöker Trollhättans Dövas Förening

Artikelserien Landet runt fortsätter och den här gången stannar tåget i Trollhättan för att hälsa på Trollhättans Dövas Förening.

Pensionärsträffen är en av höjdpunkterna för medlemmarna hos Trollhättans Dövas Förening som hålls i föreningslokalen på Olof Palmes gata 4. DT kommer på besök strax innan 11-slaget och det är redan fullsatt med 40 glada medlemmar. Tre långbord står uppdukade med bestick, glas och kaffekoppor. Lunch och kaffe med dopp serveras. De flesta brukar redan komma 10:30-tiden för att paxa de bästa platserna vid bordet.

– Vi har cirka 60 medlemmar, nästan alla brukar komma till våra pensionärsträffar och andra aktiviteter. De är väldigt populära, berättar ordförande Eva Ulfspärre.

Majoriteten av medlemmarna är pensionärer. Därför heter det "pensionärsträff" och sker på dagtid. Övriga aktiviteter som marknadscafé, trivselaftnar och resor är också omtyckta.

Många medlemmar är i samma ålder och känner varandra sedan skoltiden. År 1955 bildades Trollhättans Dövas Förening. Staden har lockat till sig många döva tack vare arbete hos industrierna, t.ex. SAAB. Då fanns det flera sektioner under dövföreningen och i dag finns ingen aktiv sektion kvar.

Ingemar Larsson, vice ordförande, framför att den absoluta kärnan som håller ihop dövföreningen är den sociala gemenskapen. Medlemmarna är måna om varandra, kommer gärna till aktiviteterna och ställer upp för dövföreningen.

Styrelsen består av fem personer varav fyra var på plats när DT kom. De berättar att de inte är oroliga för föreningens verksamhet, framförallt medlemmarnas engagemang och den ekonomiska biten. År 2014 sålde dövföreningen sitt sommarställe Öresjögården som DT besökte (2011). Vinsten går till föreningens verksamhet. I dag har de en heltidsanställd föreningskonsulent.

– Jag har arbetat här i många år och nästa år går jag i pension. Dövföreningen har arbetat hårt för att få en bra samverkan med

kommunen och olika samhällsaktörer, säger Anita Brodd.

Kommunen via biståndsenheten köper också tjänster av dövföreningen, t.ex. som kontaktperson till ensamma äldre döva som inte har anhöriga runt sig. Dövföreningen sköter också ekonomin till Stiftelsen för döva i Västra Sverige. Eva Ulfspärre menar att det är unikt med ett mycket gott samarbete mellan kommunen och dövföreningen. I dag vet kommunen att de ska ta kontakt med dövföreningen när det gäller dövrelaterade frågor.

Eftersom dövföreningen är ansluten till Västra Götalands Dövas Länsförbund, VGDL, har deras intressepolitiska åtagande minskat. I dag tar VGDL hand om de flesta representationer.

Nu är det dags för kaffe med dopp. Några medlemmar hjälper till med att plocka undan tallrikar, bestick och koka kaffe till fiket. Det märks att medlemmarna är engagerade och ser till att dövföreningen lever vidare. Astrid Norman, dövföreningens näst äldsta medlem med sina 86 år, ser piggt ut.

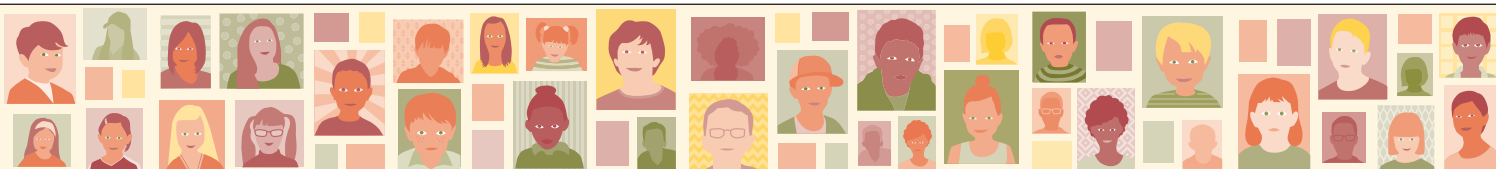
– Det är skönt att komma hit och ta del av den sociala gemenskapen. Min dotter som är teckenspråkig brukar hälsa på mig. Men jag behöver träffa andra döva! Vi förstår varandra, identifierar oss med varandra och har samma bakgrund. Jag är inte ensam, säger Astrid Norman leende.

Några av medlemmarna är lite oroliga för hur det ska gå när föreningskonsulenten Anita Brodd går i pension. Enligt styrelsen anställs det ingen ersättare på grund av minskat bidrag från kommunen och Arbetsförmedlingen. Dövföreningen har god ekonomi från försäljningen av Öresjögården. Dock vill föreningen lägga pengarna på aktiviteter för medlemmarna för att det var medlemmarna som lagt ner ett enormt arbete på Öresjögården genom åren. Styrelsen och medlemmarna kommer att hjälpas åt och se till att dövföreningen lever vidare så länge den gör.

TEXT OCH FOTO: SARAH REMGREN

Läs tidigare delar i Landet runt-serien på dovastidning.se

Dags att söka specialskola

Sista ansökningsdag 15 november

Specialpedagogiska skolmyndigheten driver flera specialskolor runtom i landet. En av dem är **Åsbackaskolan** i Örebro för elever som är döva eller har hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning och elever med medfödd dövblindhet. Vi har fem regionala specialskolor för elever som är döva eller har en hörselnedsättning: **Manillaskolan** i Stockholm, **Kristinaskolan** i Härnösand, **Birgittaskolan** i Örebro, **Vänerskolan** i Vänersborg och **Östervångsskolan** i Lund.

Skolorna lär ut samma saker som grundskolan gör, men på ett sätt som är anpassat till eleverna och deras förutsättningar. Här finns till exempel teckenspråkiga lärare med specialistkompetens och lärverktyg som gör

det lättare att förstå och lära. De flesta av våra skolor har också boende för elever som bor långt från sin skola.

Skicka ansökan senast den 15 november 2019 via www.spsm.se/sokaskola

När ansökan kommit in, bedömer en nämnd vilka elever som ska tas emot i specialskolan.

Vill du veta mer eller besöka en av våra skolor?

Ring oss på 010 473 50 00 eller titta in på www.spsm.se/specialskola

Specialpedagogiska skolmyndigheten
www.spsm.se

Omniator

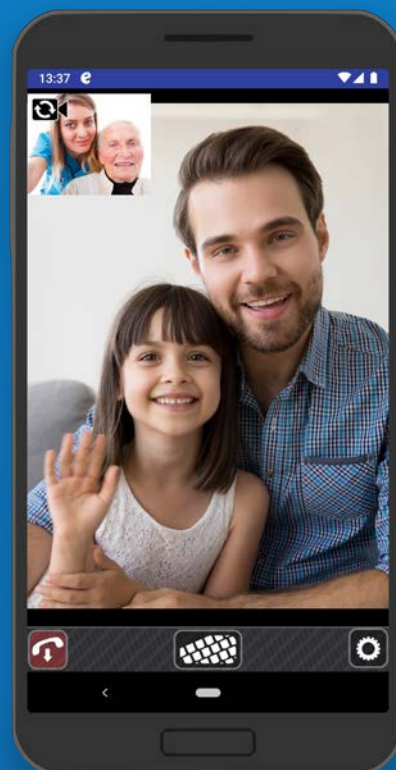
Tillgänglighet och trygghet

eCtouch

BY OMNITOR

DATOR • SURFPLATTA • MOBIL

2 0 3 0 1 3 9 2

PETER PAN

AV J.M. BARRIE, BEARBETNING AV RAMESH MEYYAPPAN

Följ med Peter Pan till landet "Ingenstans" där möjligheterna, lojala vänner och hissande äventyrsresa förvandlar dina mardrömmar till magiska fantasier. Spelas av kritikerrosade skådespelarna, helt utan ord och tecken. Under hösten kan du se föreställningen på följande platser.

STOCKHOLM

2 OKTOBER, KL 18.00

Riksteaterhuset, Teater 6

3 OKTOBER, KL 14.00, 18.00

Fria Teatern, Stora scenen

UPPSALA

5 OKTOBER, KL 18.00

Gottsunda Teater

ÅKERSBERGA

6 OKTOBER, KL 15.00

Berga Teater

YSTAD

12 OKTOBER, KL 15.00

Ystads teater

VÄXJÖ TEATER

13 OKTOBER, KL 16.00

Växjö Teater

TROLLHÄTTAN

15 OKTOBER, KL 18.00

Folkets Hus Kulturhuset

KUNGSBACKA

17 OKTOBER, KL 18.00

Kungsbacka Teater

SKÖVDE

18 OKTOBER, KL 18.00

Stadsteatern

SKARA

19 OKTOBER, KL 16.00

Rosers Salonger,
Stadshotellet

ULRICEHAMN

20 OKTOBER, KL 17.00

Folkets Hus

VÄRNAMO

29 OKTOBER, KL 18.00

Gummifabriken,
Auditoriet

OLOFSTRÖM

30 OKTOBER, KL 18.00

Folkets Hus

KRISTIANSTAD

31 OKTOBER, KL 18.00

Teatern

MALMÖ

3 NOVEMBER, KL 14.00

Malmö Folkets Park,
Barnens scen

LUND

4 NOVEMBER, KL 18.00

Bredgatan 3

JÖNKÖPING

7 NOVEMBER, KL 18.00

Kulturhuset Spira,
Kammaren

NORRKÖPING

9 NOVEMBER, KL 16.00

Teater Bråddgatan 34,
1:a Kammaren

VADSTENA

10 NOVEMBER, KL 16.00

Petrus Magni Scen,
Petrus Magni Skolan

ÖREBRO

17 NOVEMBER, KL 18.00

Nya China

ROSVIK

22 NOVEMBER, KL 18.00

Folkets Hus Royal

VILHELMINA

24 NOVEMBER, KL 15.00

Folkets Hus, Essegården

SUNDSVALL

27 NOVEMBER, KL 18.00

Sundsvalls Teater

ARVIKA

29 NOVEMBER, KL 18.00

Ritz, Ritz Scen

Med reservation för
eventuella ändringar

Biljetter, tider och aktuell information:
riksteatern.se/peterpan

RIKSTEATERN

TYST TEATER